

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—	1	35—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2 K po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Pismo iz Pariza.

Pariška konferenca 26. t. m. — Polom Avstrije. — Tri eventualnosti. — Koroško vprašanje oživilo. — Revizija pogodbe s Turško. — Bolgarska dobi zopet Egejsko obal.

V Parizu, dne 15. januarja.

Konferenca min. predsed. Anglije, Francije in Italije, ki bi se morala vršiti v Parizu dne 19. t. m., se je odgodila radi francoske ministrske krize za teden dni. Vršla se bo najbrže šele dne 26. t. m. Anglijo bosta na tej konferenci zastopala ministrski predsednik Lloyd George in lord Courzon. Dnevni red te velevažne seje bo obsegal tala vprašanja: 1. Razorožitev Nemčije, 2. vprašanje reparacij t. j. odškodnin in 3. bankrot Avstrije, ki je takorekoč gotova stvar. V diplomatskih krogih trdijo, da ni več sredstva, s katerim bi se dalo rešiti Avstrijo poloma. Mogoče je samo troje: 1. da se avstrijsko ozemlje razdeli med sosedne države, 2. da zasedejo Avstrijo antantne čete in 3. da se priklapi Avstrija Nemčiji. Vse te tri eventualnosti bodo imele najtežje posledice. Zdi se, da se antantni državniiki vedno bolj nagibajo k prepričanju, da bi bilo pod gotovimi pogoji najbolje, ako bi se dovolila priklapi Avstrije k Nemčiji. V tem slučaju pa bi se morale izvršiti zelo daleč segajoče korekture meja. V tem slučaju bi oživilo tudi koroško vprašanje. Vsekakor bo pariška konferenca antantnih ministrskih predsednikov dalekosežne politične važnosti. Naj bodo odločitve na tej konferenci že takšne ali drugačne, eno je gotovo, tako naglašajo pariški listi, da je v nevarnosti vsa dosedanja politika zaveznikov v centralni Evropi.

Nekateri pariški listi pa zatrjujejo, da se bo na tej konferenci razpravljalo tudi o vprašanju revizije mirovne pogodbe s Turško. Za revizijo te pogodbe se je sprva zavzemala edino francoska vlada, dočim ste bili temu nasprotni tako Italija kakor Anglija. V zadnjem času pa se je stališče italijanskih in angleških državnikov glede tega vprašanja, kakor se zdi, znatno spremenilo. To se da sklepati že iz pisave italijanskih in angleških listov.

Anglija je prvotno nasprotovala vsaki spremembi sevreske mirovne pogodbe, no, zdi se, da je v zadnjem času tudi angleška vlada prišla do prepričanja, da je v interesu antante,

da se spremene v prvi vrsti one točke, v katerih se je v svojočasno presenečenje vse evropske javnosti tako izrazito favorizirala Grška na škodo Bolgarije. To spremembo mišljenja angleških državnikov ilustruje jasno »Daily Telegraph«, ki piše med drugim: »Sevresko mirovno pogodbo so podpisali antantni državniiki v času ko je bila v Grški na krmilu vlada, ki je zaslužila vso podporo, katero ji je mogla nuditi antanta. Razmere v Grški so se med tem spremenile. Zato je mogoče, da spremene svoje stališče tudi zavezniki, ker gre sedaj za narod, ki je pozval na prestol kralja, ki ni imel med vojno boljšega opravila, kakor, da je z vsemi sredstvi podpiral naše sovražnike.«

Tudi italijansko časopisje se docela odkrito izreka za spremembo sevreske pogodbe. Pri tem ga seveda vodijo docela drugi motivi, kakor Angleži, kar je razvidno že iz članka, ki ga je te dni priobčila rimska »Tribuna«. V tem članku naglašajo med drugim: »Italija je odkrito za to, da se revidira mir, sklenjen s Turčijo, ostane pa vključ temu zvesta svojem stališču, da se ne vmešava v zadeve, ki se tičejo drugih narodov in drugih držav. Zato jo pušča docela ravnodušno povratek kralja Konstantina na grški prestol.«

Iz vsega navedenega je jasno, da je revizija sevreske mirovne pogodbe že vprašanje najbližnje bodočnosti. In kakšna bo ta revizija? V krogih, ki imajo stike z bolgarskim poslanstvom, zatrjujejo, da se bo ta revizija v prvi vrsti nanašala na obrežje Egejskega morja. Spremenila se bo predvsem ona točka, v kateri se je trajijska obal prisodila Grški. To obal bo revidirana pogodba pod gotovimi pogoji priznala Bolgarski, ki bo na ta način zopet dobila izhod na Egejsko morje. Ta vest se strinja z informacijami, ki dohajajo iz francoskega in angleškega vira. Zato lahko smatramo kot gotovo stvar, da dobi Bolgarska zopet nazaj pristanišče Dedeağaç in Kavalo, ki sta ji bili priznani svojočasno v bucareškem miru.

Informacije iz francoskih diplomatskih virov vedo povedati še o

nadaljnem načrtu, da se namreč spremeni tudi posestnik in lastnik solunskega pristanišča. Kakor je znano, je Solun v bucareškem miru pripadel Grški. To določbo je sankcionirala tudi prvotna sevreska mirovna pogodba. Sedaj pa obstoja v prvi vrsti med francoskimi državniiki struja, ki z vso odločnostjo zahteva, da se verolomno Grško kaznuje s tem, da se ji odvzame Solun in da se to znamenito in veliko pristanišče izroči v posest sosedni Jugoslaviji.

To je seveda samo načrt. Da-li pa se bo ta načrt mogel izvesti, to je drugo vprašanje. Prav verjetno je, da bi francoska vlada prav rada videla, da bi bil Solun v rokah Jugoslovenov. Do teh namreč goje Francozje od časa, odkar je vedno silneje jela naraščati nemška nevarnost, vedno večje simpatije, ker jih — upravičeno ali neupravičeno, o tem

ne kaže razpravljati — že sedaj smatrajo za svoje bodoče zaveznike. Angleži za ta projekt niso posebno navdušeni, čeprav se zavedajo, da bi Solun, nahajajoč se v jugoslovenskih rokah, ne delal angleški trgovini take konkurence, kakor če ostane v grški posesti. Toda Angleži so dalekovidni politiki in računajo že sedaj z bodočnostjo.

Odločno nasprotna solunski osnovi pa je Italija, ki prav dobro ve, da bi se Jugoslavija osvobodila vsakega italijanskega gospodarskega vpliva v tistem trenutku, ko bi došla v svobodno posest solunske luke.

Tako stoji stvari. Prevelikih nad ne smemo gojiti, vse pa kaže na to, da se bo konstelacija že v najbližji bodočnosti znatno spremenila, tako na naših jugovzhodnih kakor na naših severozahodnih mejah.

— cau

Iz češkoslovaške.

Praga, v polovici januarja.

Dne 11. januarja je bilo po božičnih praznikih zopet odprto zasedanje poslanske zbornice. Izgledi za to zasedanje niso nikakor rožnati, nasprotni situacija je danes skoraj slabša, kakor je bila prej, ko se je parlament razšel na božične počitnice. Nekateri težkoče so obstojale že v prejšnjem zasedanju ter so prešle tudi v sedanje kakor dodatni račun 4800 milijonov za leto 1920., doplačilo na moko l. dr. Poleg tega pa so vzrasle še druge težkoče. Največja nevarnost je, da se ukine porota na Slovaškem. V Podkarpatski Rusiji in v nekaterih delih Češke in Moravske. Nemci nameravajo že v današnji seji postaviti nujni predlog za obnovo porot. Če se jim posreči zbrati za ta predlog dve petini zbornice, to je 112 poslancev. Po končani debati o nujnem predlogu bo podala vlada pojasnila, kaj jo je dovedlo do te varnostne odredbe ter bo prišlo o tej vladni izjavi do glasovanja. Ni pa gotovo, ali bo dobila vlada za svoje stališče večino ali ne. Češki socialni demokrati namreč se nočejo izreči za ukinitje ljudskih sodišč. Mogoče je, da bodo za ohranitev porot pri komunističnih procesih, ki se bodo vršili v najkrajšem času, glasovali iz političnih razlogov vse nemške stranke in z njimi tudi češki komunisti. Podoben nujni predlog pripravljajo Nemci tudi v senatu, ki se sestane teden pozneje. Za vlado bi nastala zelo mučna situacija, če bi

pri glasovanju v formalnem ali stvarnem oziru ostala v manjšini; kljub temu pa bi se nikakor ne dalo reči, da bi pomenilo to izpremembo v vladi ali v sistemu, ker v sedanjih razmerah niso dani pogoji za drug režim. Nič manjših skrbi nima vlada z ozirom na predlogo o zvišanju davkov na obrate in o zvišanju cen moke, proti čemu nastopajo socialisti.

Novost, ki je gotovo hvalevredna, je vpeljala sedanja vlada s tem, da predlaga senatu prei. kakor poslanski zbornici nekatere svoje predloge, tako da more senat uveljaviti svoje iniciativno na zakonodainem polju ter mu ni treba stati samo poleg poslanske zbornice v nekako nunižujoči vlogi samega prikimovalca. Pri razpravljanju o delavnem programu je vlada predložila senatu 13 predlog za iniciativno, med njimi predlog o vladnem stavbnem komisarstvu in predlog o stavbnih dolžnostih. ki je združena s stanovanjsko reformo, zakon o bolniškem zavarovanju državnih nastavlencev, o službenih razmerah novinarjev, o izseljevanju i. dr. Te dni se bo senatu predložila še novela k zakonu o vojnih posojilih.

Zadnji čas so šla skozi novine pogostje poročila o jezikovnih neredbah ter se je trdilo, da so te neredbe že gotove. Na seji klubovih predsednikov senata je nemški senator dr. Heller interneliral ministrskega predsednika, kaj je prav za

prav s temi neredbami. Ministrski predsednik je nato proglasil, da pripravljana dela še niso končana. Na opozoritev dr. Hella, da je bivši ministrski predsednik Tusar obljubil, da se ta naredba pred neno zakonodajno predloži ustavnemu odboru zbornice in da bi se morale naredbe v odobritev predložiti zboru zastopnikov zbornice in senata, je odgovoril ministrski predsednik, da o tej obljubi ne ve ničesar, da pa bo zadevo pojasnil. Predsednik Prašek je proglasil, da se bo o zadevi dogovoril z ministrskim predsednikom in predsednikom zbornice.

J. K. S.

Politične vesti.

Pašičeva pogajanja z zemljoradniki. Beograd, 17. januarja. Včeraj je imel Pašić daljša pogajanja z zemljoradniki, ki bi se morala nadaljevati jutri 18. t. m. Zemljoradniki so med tem pisмено zaprosili, da se pogajanja odlože.

Protičev mandat. Verifikacijski osek je danes na podlagi novega pisma g. Protiča sklenil, da se sprejme v vednost njegova resignacija na mandat v niškem okrožju, glede kruševačkoga okrožja pa se je sklepanje odgodilo.

Klerikaleci, muslimani in začetarji. Dne 16. t. m. popoldne je bila skupna seja zajedničarjev, muslimanske organizacije in dr. Koroševskega kluba. Dosežen je sporazum glede bodočega dela. Kakor poroča »Narodno Djele«, se bodo te tri skupine združile in bi znašalo število klubovih članov okoli 60 poslancev ter bi bila ta združitev po moči tretja skupina v konstituantu. Novi klub zahteva izpremembo prisega in večino dveh tretjin za sprejem ustave.

Revizija uradniških imenovanj. Ukazni odbor ministrstva je zahteval od vseh ministrov, da mu do 1. februarja predloži seznam vseh uradniškov z označbo kvalifikacije. Z ozirom na to je že več višjih uradniškov, ki niso imela potrebne kvalifikacije, podalo ostavko.

Ali res dobimo Solun. Bolgari na Kavalo in Dedeağaç. Nedavno smo priobčili vest, da se v pariških diplomatskih krogih resno razpravlja vprašanje o reviziji sevreske pogodbe, po kateri je bila vsa trajijska obal s Solinom, Kavalo, Dedeağaçem in Jedrenjem (Odrinom) prisojena Grški. Omenili smo pri tem, da hočejo antantni državniiki kaznovati Grško za to, da se je izneverila zaveznikom in poklicala nazaj sraka Viljema Hohenzollernskega Konstantina, s tem, da izroči Solun Jugoslaviji. Trakijsko obal pa Bolgariji, ki je bila po mirovni pogodbi v

napravil. Nameraval sem v resnici nekaj več, kakor pokazati umetniškim očem model. Mladi mož naj bi videl žensko. Govoril sem o tem z vašo materjo, ki je bila zaradi te poizkušnje v velikih skrbeh. Treba je bilo staviti vse na eno karto. Kdo bo zmagal, umetnik ali človek? Obveljal je umetnik, o čemer nisem nikoli dvomil. Človek je občutil ob tem prizoru samo veliko dušne misli. Zelo sta nadarjeni, sin moj, in vesel sem tega vašega talenta.

Zaključil sem pri svoji materi ta dan, ki je bil datum močnega nepriklonega vstona na umetniško pot. Mati je bila zaradi mene popolnoma mirna. Z dvignjeno glavo in odločnimi koraki sem se vrnil zvečer domov. Čutil sem se moza, pripravljena na vsak plemenit boj in dostopen vsem idealnim čustvom. Zlelel sem samo, da bi me takoj kdo potreboval. Srce mi je bilo vrhovato polno. Užival sem ljubezno, obetali so mi talent, časti in bogastvo, in bil sem zdrav, pogumen in poln nad... V svoji sobici sem odprl okno, zrl v tiho nočno nebo in jokalo celo uro, ne da bi se zavedel tega. Potem sem spal kakor otrok...

8

Aleksander Dumas, sin:

Kiparjeva pravda.

Roman.
(Dalje.)

»Dobro.«

Toda Mariette je zopet spustila roke navzdol.

»Dvignite se enkrat lase, kakor prej,« sem dejal.

Napravila je isto kretnjo kakor prej, ali manj lepo.

»Ne, glavo boli nazaj, ne tako — tako!«

Ne da bi se bil zavedel, kaj delam, sem skočil na estrado, vzela njene roke in jih postavil v pozicijo, ki sem jo hotel imeti.

»Na,« je menila smeje, »jaz moram pač vedno držati roke kvišku.« Sedaj sem odložil sukno, zavil hal rokava, stonil na podnožje in se pozumno lotil ilovice.

»Tudi jaz hočem delati: glejte, da oženi ne poidete!«

S temi besedami je odšel gospod Riez v svoj atelier.

Ves moj duh je zavzemala samo ena misel, da oblikujem to, kar vidim pred seboj.

V eni sami minuti mi je bila vsa situacija naravna. Trudil sem se, da upodobim svoj živi model, prav kakor sem storil prej z neživim. Vendar je vihrala v meni še nestrnost, da zgrahim v resnici življenje ter podam bežnemu vtisku podobo, ki to more vsak trenutek zabrisati. Tako mi je boj z begotno istinitostjo samo množil veselje do dela. Temu se je pridružilo še občudovanje živega telesa, ki sem ga mogel opazovati prost vsake čutnosti.

Prvi dve uri sta zbežali kakor sekunda; zaznal sem jih prav tako malo, kakor nisem opazil Mariettine utrujenosti. Dva-ali trikrat sem jej privoščil malo počitka, sicer na sem vzklikal venomer: »Stojte mirno!«

Kako rad bi bil upodobil dihanje, ki je graciozno valovilo njene prsi, lahni drget njene polti ob vsakem občutku mraza, in svezro krl, ki je krožila z lesketajočimi refleksi pod temno kožo. Bil sem ves prevzet in nisem ostajal več pri tem načrtu. V moji glavi je kar mrgolelo soh.

»Kaj ko bi malo počivali?« je mahoma vprašal glas gospoda Rieza za menoj.

Oblekla je spodnje krilo, ozrnila šal in matresla premoga na žerjavico, pri čemer je sedla pred reč. Jaz pa sem si obrisal obraz in sem pogledal gospoda Rieza, da vlikim, kako je zadovoljen z menoj.

»Naravnost čudovito!« je dejal ter gledal sedaj na moje delo, sedaj name. »Čudovito je. Nisem se motil v vas.«

»Ali je res?«

»Da,« je odgovoril. »Sedaj si dovolim izreči svojo kritiko, dasi od danes naprej — to izjavljam počestno — nikogar več ne potrebujete. Lahko greste sami svojo pot, in daleč pridete, kajti v vas žari ljubezno do narave. Ampak ne zabite, da narava ni edini namen umetnosti! Ali veste, kaj je umetnost? Ona je lepota v resničnosti! Po teh zakonih je ustvarila umetnost pravila, ki jih iščemo v naravi zama.«

Kritikoval je potem moje delo in mi je na Mariettinem telesu razlagal zakone umetnosti. Dekle se je obleklo. Zopet je grobo odelo zakrivalo lepo telo, in model je odšel, ne da bi bil razumel našne pogoje.

VII.

... morem popisati čustva, ki se me je lotilo, ko je Mariette zaprla

ševreću popolnoma odrezana od Egejskega morja. Kakor vse kaže ta vesti ni brez resne podlage. Praški »Narodni Listy« namreč priobčujo o tem vprašanju uvoznik, v katerem pravijo med drugim: »Po poročilih iz Pariza bo Francija zahtevala reviz. sevske mirovne pogodbe. Zatrjuje se, da hoče vzeti obrežje Egejskega morja Grški in je prisiditi Bolgariji in Jugoslaviji. V tem primeru bi Jugoslavija dobila Solun, Bolgarija pa Kavalo in Dedeağaç. Ni neverjetno, da se je francoska vlada odločila napraviti ta korak. Toda ta korak bo gotovo naletel na velike težave, ker se angleška politika na Grškem, na Balkanu in v Orijentu ne krije s smernicami in interesi francoske politike. Sevska mirovna pogodba ima v Angliji mogočnega zagovornika. Francija se bo sklicevala na nevaležnost Grške napram zaveznikom in Venizelosu in zahtevala zasluzeno povračilo. Da-li pa bo Anglija pripustila revizijo sevske pogodbe, zlasti kar se tiče Soluna, Kavale in Dedeağaç, brez vsakega odpora je zelo dvomljivo, ker znači prav ta pogodba velik uspeh angleške politike. Članek se završuje tako: »Konstantinovska Grška v resnici ne bo nikoli zanesljiva opora ene politike, ki je povzročila pad Hohenzollerncev in poraz pruskega imperijalizma. In še le polagoma se pokaže, kakšne koristi bo imela od tega Anglija. Toda eno se opaja že sedaj: »Kaj je pomenjala v svetovni mednarodni politiki Rusija kot slovenska velesila.«

== Posledice Radičevega fanatizma. Urednik »Jug« priobčuje zasebno pismo svojega prijatelja, ki je javni nametenev v najhujšem Radičevem gnezdu. V pismu čitamo med drugim: Razmere v Radičevi kult. t. j. v onem delu belovarsko - križevske županije, ki se razteza od Dravi do Koprivnice do Pitomče, so naravnost neznosne. Kmeti, ljudstvo v teh krajih misli samo na »selsko republiko«, ki je smatra za gotovo dejstvo. Moram pa naglašati, da precejšen del mladega kmečkega ljudstva ne odobrava Radičeve politike in da umeva popolnoma pravilno misel narodnega in državnega edinstva. Toda ta del mladega kmečkega ljudstva je napram apelaciji večini brez moči in se ne upa javno nastopiti, ker ve, da bi to izzvalo maščevanje in imelo strašne posledice. Radičevski fanatizem je zavladal v takem obsegu, da ni mogoče niti misliti na kako protiakcijo. Gorje onemu, ki bi si upal storiti kaj takega! Nobene stvari na svetu ne sovražijo Radičevi pristaši tako kakor Srbe in bi stopili v zvezo magari s hudicem, samo da se rešijo Srbov. Lahko si predstavljate, kako se godi v takih razmerah inteligenci. Ako hočemo ostati živi, moramo kratkoma molčati.

== Uradniška pragmatika. Beograd, 17. januarja. Včeraj se je vršil ministrijski svet, na katerem je poročal ministrijski predsednik Nikola Pašić, da se je položaj za vlado poboljšal. Na to se je razpravljalo o položaju v Južni Srbiji, kjer so se napravili razni koraki za vstopitev miru in reda. — Ustanovila se je posebna interministerijska komisija, ki ima nalogo, da revidira vse odredbe, ki so v zadnjih dveh letih izšle in izdela načrt uradniške pragmatike. Končno se je razpravljalo o samemirju perperov v dinarje, a ni bil storjen nikak definitivni sklep.

== Izključitev dr. Poljaka in dr. Korporiča iz seljaškega saveza. Zagreb, 17. januarja. Seljački savez je danes izključil iz svoje organizacije dr. Poljaka in dr. Korporiča.

== Zopet eden. Pravosodni ministar je na predlog sarajevske pokrajinske vlade trajno umirovil sodnega svetnika dr. Josipa Horvata pri okrožnem sodišču v Sarajevu. Dr. Horvat je bil za časa svetovne vojne navaden denuncijant, ki je denunciral celo okrožno sodišče v Sarajevu, ker je dovolilo, da se smejo izročiti pisma atentatorja Veljaka Čubriloviča njegovi ženi Jovanki. Dr. Horvat je svotevoljno zadržal 4 pisma pokojnega atentatorja Čubriloviča, ki jih je napisal neposredno pred izvršitvijo smrtnih obsodb, jih poslal takratni deželni vladi s posebnim poročilom in priporočil njihovo konfiskacijo. V tem poročilu pravi, da vsebujejo pisma »sveto srpsko zaveštanje« in da bi bilo zelo žalostno, ako bi se v avstrijski monarhiji že otroku v zibelki reklo, da zapušča človek, ki je bil obešen radi veleizdaje, neomadeževano ime. Pokojni atentator Veljaka Čubriloviča je namreč pisal svoji hčerki Nadi, da ji zapušča samo svoje pošteno in neomadeževano ime. Dr. Horvat pravi nadalje, da bi srbsko časopisje gotovo priobčilo pisma, ako se izročijo atentatorjevi ženi ter dostavlja, da je Bosanska Gradiška v tajni zvezi s Srbi. Sarajevska deželna vlada je na to denunciacijo odredila konfiskacijo pism in izrekla dr. Horvatu zadržalo in priznanje deželnega glavarja. Iz teh uradnih podatkov je razvidno, da je dr. Horvat kot sovražnik Srbov nemogoč v jugoslovenski državni službi.

== D' Annunzio razkrinkava Italijo. Tržaški listi prinašajo vest, da namerava D' Annunzio še pred volitvami na Reki izdati modro knjigo v kateri hoče med drugim povedati tudi to, kako je dela dogovorila s italijanskimi krogi, ki so mu svetovali, naj se v interesu Italije najodločneje upre izvršitvi rapalske pogodbe. D' Annunzio je zaradi postopanja generala Caviglie zelo užaljen ter trdi, da je postopanje italijanske vlade proti njemu, ki je vršil samo svojo sveto dolžnost napram domovini, felonija, ki jo ne more nikdar odpustiti.

== Tajni sovjetski delegati na Jugoslavijo. Z Dunaja poročajo, da je prišlo tja iz Kijeva 10 tajnih delegatov sovjetske Rusije. Med delegati je tudi Arsenij Voznesenski, komisar za vzhodne zadeve. Glavni namen delegacije je ujediničenje levčarskih skupin socialno demokratske stranke v Jugoslaviji. Poljski listi poročajo, da je odpotovalo v decembru iz Kijeva 3000 komunističnih agentov na Balkan. Boljševiški agitatorji potujejo s ponarejenimi potnimi listi.

Telefonska in brzojavna poročila.

VPRAŠANJE VEČINE IN PRISEGE.

— Beograd, 17. jan. Včeraj se je od 11. do 13. vršila seja načelnikov posamičnih klubov. Konstatiralo se je, da se je položaj glede dela v konstituenti znatno izboljšal. Vse stranke so predložile pismene predloge glede izpremembe poslovnika. Karakteristično je, da niti ena izmed strank ni predložila konkretnega predloga, kaka zaprisega naj stopi na mesto v poslovniku zahtevane prisege. Ker so bili predlogi muslimanov naikrajši, so se pričela pogajanja na podlagi teh predlogov. Sprejetje ustave se je določilo na dobo 10 do 20 dni ter zahteval sporazum med vsemi skupinami. Vnela se je intenzivna debata o vprašanju potrebne večine za sprejetje ustave in sicer o predlogu, ki zahteva dve tretjinsko večino. Dr. Hrasnice je utemeljeval to zahtevo, Pašić in Trifković so jo pobijali, ker znaša kvalificirana večina itak 210 poslancev, kvorum 140 poslancev, od teh pa navadna večina kvoruma 71 poslancev. Če bi se zahtevala dve tretjinska večina bi bilo možno, da 3/4 + 1 majorizirala ostale glasove in s tem ovirala delo konstituyente. Dr. Hrasnice predlog je podpiral tudi dr. Drinković. Tudi Korošec je zahteval dve tretjinsko večino z motivacijo, da se na ta način prepreči izpiranje manjših grup v konstituenti in da se jim omogoči sodelovanje v vladi. Dr. Drinkovićovo zahtevo so zaščitili plemen je podpiral tudi dr. Korošec, ki se je obenem zavzemal tudi za sporazum z vsemi konfesijami. Zemljoradniški lazič se je zavzemal za to, da naj bo merodajna za sprejem ustave 3/4 + 1, isto so zahtevali tudi socialni demokrati, obe stranki pa sta se zavzemali za večji kvorum. Komunisti so sicer zahtevali dve tretjinsko večino, a iz tega niso napravili principielnega vprašanja. Zahtevali so samo izpremembo interpelacijske pravice in sicer v tem smislu, da se dovoli interpelantu za motivacijo njegove interpelacije čas ene ure, vsakemu drugemu govorniku, ki odgovarja ali k dotični interpelaciji stavi razna vprašanja, na pol ure. En dan v tednu naj se določi samo za interpelacije. Ti predlogi komunistov so sprejemljivi in bodo komunisti v vprašanju dvotretjinske večine naibzje popustili, če se njihov predlog sprejme. O tem vprašanju se je vnela daljša diskusija, v kateri se je pokazalo, da tudi dr. Korošec ne stoji na popolnoma nepopustljivem stališču. Dr. Drinković in dr. Korošec sta nato zahtevala, da se izvolijo v ustavni odbor tudi zastopniki njihovih strank, ne da bi se od njih preje zahtevalo položitev predpisane prisege. Poleg drugih strank ste bili tako zemljoradniška, kakor tudi socialno-demokratska stranka proti tej zahtevi in ste se ohe izjavile za to, da se mora od vseh strank preje zahtevati naložitev prisege. Ob 13. se je seja zaključila in se nadaljuje danes ob 9. Na dnevnem redu je točka, kako naj se izpremeni poslovnik. Kakor se zatrjuje, med muslimani ne vlada glede tega vprašanja sloja.

ZEMLJERADNIKI SE ŠE POGAJAJO.

— Beograd, 17. jan. Dne 17. t. m. dopoldne je imel zemljoradniški klub sejo, na kateri so sklenili, da se klubov načelnik Lazič udeleži pogajanj z načelniki klubov. Poslanec Avramović se pogaja z demokratami in radikalni meda vstopa v vlado.

PROTIČ IN RADIKALNI KLUB.

Beograd, 17. januarja. Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, Stojan Protič ne bo prevzel predsedstva radikalnega kluba, ker njegova dosedanja politika ni rodila uspeha in ker za njim ne stoji večina kluba. To dokazuje dejstvo, da Protič po svoji izvolitvi še ni prišel v klub in da se tudi danes ni udeležil seje načelnikov posamičnih klubov, kar bi moral storiti, če bi prevzel predsedstvo. Mesto nleca je prisostvoval konferenci šefov klubov g. Nikola Pašić. Tudi današnje prisege poslancev se Protič ni udeležil. Zanimljivo je, da je danes prisegel črnogorski republikanec Jonović, ki je doslej zagovarjal komuniste.

ITALIJA IN RAPALSKA POGODBA.

— d Rim, 17. jan. Agenzia Stefani objavlja noto, v kateri izjavlja, da je popolnoma neosnovana vest, da je italijanska vlada predlagala jugo-

— Grški emigranti in Venizelos. Iz Zeneve poročajo, da je prišla v Nizzo delegacija Grkov iz Carigrada, Smirne in Male Azije pod vodstvom carigradskega patrijarha, ki je izročil Venizelosu zlat križ, natančno kopijo križa cesarja Konstantina. Tega odlikovanja ni dobil od 1. 1453 naprej noben vladar in noben državnik. Politični namen tega odlikovanja je prozoren. Venizelos je izjavil, da bi smatral vsak event. poziv kralja Konstantina za poniževanje in razžaljenje.

BLOKADA REKE ODPRAVLJENA.

— d Rim, 16. jan. Ker so letilnariji Reko že zapustili in se tudi D' Annunzio sam pripravlja odpotovati, je general Caviglia odredil, da se ukine blokada z morja in s kopnega.

ITALIJA PROTI — NARODNOST-NEMU ZATIRANJU.

— d Rim, 17. jan. »Corriere d'Italia« poroča: V včerajšnjem ministarskem svetu je poročal grof Storza podrobno o zunanji politiki, katero bo morala voditi Italija. Ob tem je opozarjal na nevarnost, povzročeno po položaju na vzhodu. Naglašal je med odobravanjem vsega kabineta, da se bo Italija obrnila do vrhovnega sveta in tudi do vseh drugih, da se odvrne nevarnost, ki bi ogrožala mir. Poudarjal je tudi, da se mora dati vsem narodom možnost razvoja. Zatrjuje enega naroda na korist drugim bi bilo povod neskončnim nemirum.

VENIZELOS SE ODPOVEDUJE POLITIKI.

— d Atene, 17. jan. Glasilo Venizelosove stranke objavlja pismo Venizelosa iz Nizze, kjer jasno izraža, da se ne mara več pečati s politiko.

NOVI FRANCOŠKI KABINET.

— d Pariz, 17. jan. Novi kabinet se je sestel ob 19. Nato je ministrijski predsednik Briand v Elyseeu predstavil predsedniku Millerandu svoje tovariše, ki jih je prisrčno sprejel in nato podpisal dekrete, s katerimi imenuje nove ministre. Minister za osvobodjena ozemlja Loucheur se udeleži pogajanj o obnovitvah.

NORVEŠKI SOCIALISTI.

— d Kristianija, 17. jan. Včerajšnji sklep konference socialističnih opozicijskih skupin, sestavljeni nov socialno-demokratski stranko, kaže, da norveški komunisti izgubljajo moč. Pridržniki Moskve so imeli dve leti vodstvo stare norveške socialistične stranke v rokah, čeprav so bili v majšini. Najznamenitejši norveški socialistični voditelji so se pridružili novi stranki.

ZMANJŠANJE ARMADE V AMERIKI.

— d Washington, 17. jan. Senat je sprejel zakon za zmanjšanje oborožene sile na število 150.000 mož, dast je priporočal general Pershing število 200.000 mož.

AMERIKA IN RAZOROŽITEV.

— d Washington, 17. jan. Odsek zunanjih poslov v ameriški poslanski zbornici je odobril sklep, v katerem se Wilson naproša, naj skliče mednarodno konferenco radi razgovorov o vprašanju razorožitve. Predlog, v katerem se zahteva, da se konference udeležita Irška in Filipinsko otočje, je odsek zavrnil.

BOLJŠEVICI ZA MIR.

— d Moskva, 17. jan. Ker je Nemčija z ozirom na možnost nove rusko-poljske vojne prosila, da se ji pusti topištvo na utrdbah in da sme zvišati stalno vojsko, je ruski zastopnik v Berlinu Kopp službeno izjavil, da stremi sovjetska republika z vsemi sredstvi po miru in ima razloga misliti, da ima tudi Poljska to željo.

AMERIŠKO - JAPONSKI KONFLIKT.

— Pariz, 16. januarja. Med Japonci in Ameriko je nastal oster konflikt radi umora ameriškega pomorskega častnika Langdona, ki ga je izvršila neka japonska vojaška straža v Vladivostoku. Washingtonska vlada je poslala v Tokio ostro protestno noto in naročila admiralu, poveljniku azijske ameriške misije, da odpošlje v Vladivostok posebno komisijo, ki naj preišče dogodek.

Neodrešena domovina.

— »Ustaja« v Bovcu. Dne 27. junija lanskega leta zvečer je razsajal v neki gostilni v Bovcu kleparski delavec Rafael Kašca. Klepar je poklical karabinjerje, ki so Kašca zvezali in odgnali v zapore. Kašca je ves pljan godrnjal in se kregal potem na zaspal. Njegov gospodar Anton Durjava je šel prosit h karabinjerjem, da bi delavca izpu-

stili, ker ga nujno potrebuje. Karabinjerji niso razumeli Durjave. Durjava pa ne karabinjerjev, ker ti ne znajo slovensko. Durjava pa ne italijansko. Šli so iskat brigadirja, tačas pa je baie nekdo sporočil karabinjerjem, da se pripravljajo ustaja proti njim. Prišel je poročnik Toneatti in dal kratkoma vse radovedneže na ulici aretirati. Potem pa je skoval ovadbo radi ustaje v Bovcu. V zapore so bili odgnani uklenjeni kot nevarni zarotniki proti italijanski oblasti: Rafael in Ivan Kašca, Anon Durjava, Andrej Koznar, Rudolf, Ivan in Fran Mrakič, Matej in Ivan Mihelič, Mirko in Ivan Stres, Matej Srot, Alojzij Tipelt, Mirko Kendra in Josip Copi. Po dolgih 6 mesecih so prišli končno pred vojaško sodnijo, kjer je pri razpravi zlasti branitelj dr. Zennaro naglašal, da je obtožba povsem neutemeljena, da je ves proces sama zmota, zato pa naj ne bo zmota tudi razsodba. Pri razpravi se je jasno pokazalo, da se nobenemu Bovčanu niti sanjalo ni o kaki ustaji in gospodje karabinjerji kot priče niso vedeli povedati prav ničesar o ustaji. Sodnija je obsodila Kašco na 3 mesece ječe. Durjava na 1 leto in Koznarja na 18 mesecev. Kazni pa so odpuščene na temelju zadnje amnestije. Vsi drugi obtoženci so bili oproščeni. S takimi zadevami se torej peča italijanska vojaška sodnija v Trstu in tako postopa proti Slovincem s procesi, ki so brez temelja, ali ki imajo služiti v strahovanje Slovencev, da bi bili prav po pasje udani italijanski gosposki. Toda motite se, italijanski gosposdie! Ne boste jih ustrahovali in na tak način si Italija ne pridobi respekta pri svojih novih državljanih. Vsako tako barbarsko preganjanje Jugoslovenov pa homo spravili pred široko javnost, da se

Glasovi iz Koroške.

Prejeli smo iz Koroške pismo, iz katerega bodo čitatelji lahko posneli, kako lopovskih in podlih sredstev se poslužujejo koroški Nemci in nemčurji v dosegu svojih ciljev in kako se poslužujejo celo sodišč, da napravijo škodo svojim sosedom Slovincem. Brezpravnost našega ljudstva na Koroškem je zavzela tak obseg, da se zavedajo od nemčurjev napadeni Slovinci, da jih bo sodišče še povrh obsojilo, ker so dali s svojim slovenstvom Nemcem povod, da so jih napadli, da ve vsak Slovenec, da bo moral plačati Nemcu sosedu »odškodnino«, če bo le-ta v denarnih zadregah. Naše ljudstvo proklinja dan, ko jih je usoda napravila za sužnje »Heimatsdiensta«. Tudi omahljivci so že večidel spregledali ter se kesajo svoje sleposti. Če bi se vršil sedaj plebiscit, bi imel gotovo povsem drugačen izid. Toda govori naj pismo samo:

Kloster, sredi januarja.

Slabo, nelzrečno slabo se nam godi. Zatrani smo povsod, zasebno in javno. Neko nedeljo je bil Tomo Kunčič popoldne pri Hibelju. Ko se je okoli četrte ure vračal domov, ga tik pred Kloštom srečata znani tihošape Maks Črešnjig in Plankensteinierjevo Mete sin Avgust Hainš. Ko pride slednji do njega, se zadržne nad njim: »Prokleta Jugoslavija« in v tem trenutku ga je že prijel in vrge na tla. Hainš je pokleknil na napačenca ter ga začel obdelovati s pestmi. M. Črešnjig pa s palico. Kunčič si seveda ni mogel pomagati, ker se ni več zavedal. Dobil je hude poškodbe, in čeravno je bil nad 20-krat pri zdravniku, vendar bo najbrž ostal na desnem ušesu na pol gluha. Pa glejte čudo: Zločinca sta šla Kunčiča še vrh tega tožiti k orožnikom, da prireja tajne shode in da se je tudi ta popoldan vršil tak shod pri Hibelju ter da sta ga zaradi tega nabil. Kaj bo sodnija storila, še ni znano, to je pa skoraj gotovo, da bo Kunčič vsega kriv. Naše ljudstvo se je že navadilo na vse vnebovpljoče krivice.

Skoro enako se je godilo Grosu Simnu. Peljal se je z vlakom iz Celovca proti domu. Naenkrat pa so ga v vagonu napadli. K sreči pa sta bili dve ženski zraven ter ga nekoliko branili, da ga niso preveč poškodovali. V Grabštajnu so pa klub temu vrgli njega in ženski iz voza tako, da so morali iti peš do Sinčevasi. Že celo vrsto Slovencev so zmetali iz vlaka in to ob različnih prilikah. To je nemška kultura, kaj ne?

Če kak Volkswhehrovec ali kak Obernemčur rabi denarja, gre kratkoma na sodnijo in toži kakega Slovence, češ, da mu je za jugoslovenske zasedbe napravil toliko in toliko tisoč škodo. Tako se je tudi zgodilo, da so Vigrednikovca nalemnika obsodili na 9000 K. Da Vam ojasnim stvar: Bil je leta 1919 v Klečah pri Vobrah. Ko so prihajali jugoslovenski vojaški meseca junija, je tamkajšnji volkswhehrovec Gradišnič prignal imenovanemu kravo s proš-

bo kazalo celemu svetu, kako »italijanski duh« dobrohotno objemlje svoje nove državljane.

— Za učitelja slovensčine na italijanski gimnaziji v Gorici je imenovala vlada ljudskoškolskega učitelja Bandelja, človeka, ki kot učitelj ni prav nič na dobrem glasu ali Bandelj se je čudovito naglo prilagodil novim razmeram, spisal je celo neke učne knjige, tako, da se je vladil prikupil in sledilo je gorenja imenovanje. Kdor pozna Bandelja, ve, da ni sposoben za tak pouk na gimnaziji, ali prav je prišel oblasti, ki se hoče sicer kazati naklonjeno Slovincem in tako rada govori o svoji dobrohotnosti in pravičnosti, v resnici pa potem te naklonenosti in pravičnosti norce brije s Slovinci. Slovenci in tudi treznomisleči Italijani v Gorici majajo z glavno nad takim početjem vlade ter se izprašujejo, kam vodi vladno postopanje?

— V Senožečah nimajo sodnika že od poletja lanskega leta dalje. Brez vzroka je bil suspendiran sodnik Fran Vuga, potem je parkrat prišel sodnik iz bližnjega kraja, nato pa so ostale Senožeče brez sodnika. Kamorkoli se človek ozre, povsodi vladata nered in nevolja pod italijansko oblastjo.

— Iz Dalmacije. Na Visu so zadnje praznike italijanski navallii na Budičevo kavarno in z žilavkami pretepli ljudi. Karabinjerji se ne zmejnjo za take reči. V Rozoznici, to je v kraju, ki pripade Jugoslaviji, je pri plesanju kola nekdo vzkliznil »Žive la Jugoslavija!« Karabinjerji so naskočili množico in začeli bitti na vse strani, potem so nekaj ljudi uklenili in odgnali. To je zadnje divjanje Italijanov. Kmalu ga bo konec. Malo častne spomine puste za seboj Italijani!

Glasovi iz Koroške.

njo, da mu jo krmi. Ta kot dober človek mu je to uslugo storil. Zdal pa, ko mu je kravo vrnil, mora za to usmiljenje plačati ogromno vsoto 9000 K. Lepo, kaj ne?

Avgušt Hainš toži Matijo Potočnika p. d. Hibelja za 10.000 K odškodnino, češ, da ga je imenovan ovađil pri orožnikih, ko je hodil čez demarkacijsko črto na Gabrijah ter da so mu odvzeli na meji denar in druge vrednosti. Zaradi tega imata te dni obravnavo.

O. Morak (nemčur) iz Kleč toži sosedu Slovence Pauleja za 450.000 kron, ker je bil ta nekako nadzornik nad njegovim posestvom in ker so v tem času poginile svinje. Tega je gotovo nadzornik kriv?!

Tako gre trnjeva pot naš koroških Slovencev naprej, ker smo glasovali za našo Jugoslavijo. Huda je, pa se le držimo, in množica za nami raste od dne do dne. Mnogo jih je že spregledalo.

Grožnja, da bodo ubili tega ali onega, se ponavljajo, a mi zremo brez strahu v bodočnost. Ako nas ubijejo, nič za to, saj damo radi življenje za osvobodjenje naše Koroške, samo da bo enkrat združena z ostalimi Slovenci pod žezlom Kragorjevičev. Sedaj še nekaj junastev.

Kakor sem danes slišal, se pripravljajo vse za polom. »Kärntner Tagblatt« pravi: »Nur keine Aufregung, es ist ja nicht wahr, was die Grazer- und Wienerzeitungen schreiben; von einer Demonstration gegen die Volksabstimmung in Paris ist kein wahres Wort- dies ist alles erfunden« itd.

Ob prvi priliki bi Vam poslal »Koroško domovino«, da boste čitali, kako lepo piše: »Korošec, ti si prost, prost je tvoj rod, na svoji zemlji svoj gospod.« Ali ni to lepo? Pod nemško knuto biti prost, ali ni to ironija? Človek bi kar raztrgal onega, ki je to zapisal. Da bi le prišli zopet tisti časi, ko ste bili Vi — Jugoslovenci — tu! In ta »Koroška domovina« piše največ — skoro polovico — o Jugoslaviji, seveda samo laži, da se naši kar smejejo.

Sedaj, ko imamo več časa, se učimo srbo-hrvaščine.

V Velikovu so postavili sedaj »Evangelische Predigstation«, kjer je bila pred par tedni prva božja služba in potem »Tanzunterhaltung«. Prej so nam pravili: »V Jugoslaviji je vera v nevarnosti«, in v Avstriji? Tudi oni omahljivci, katerim ste Vi pravili, kako bo v Avstriji, se sedaj odpirajo oči in govoré, kako prav so imeli Slovenci, ko so jih svarili pred Avstrijo.

V Grebini pride popolnoma nemški župnik, sedaj kaplan v stolni cerkvi v Celovcu. Bivši predsednik Narodnega sveta za Koroško Franc Treiber, župnik v St. Rupertu pri Velikovu, je moral pred Božičem zapustiti Koroško. Nekoliko nemčurjev je šlo k škofu v Celovec ter so zahtevali, da se mora imenovati župnik takoj odstraniti, sicer bo tekla kri! Škof, ponižni sluga in hla-

pac »Heimatsdiensta«, je nemčurje ubogal in naš dobri in zavedni župnik je moral oditi. To je oni škof, ki je našim župnikom izdal tajno povelje, da mora vsak delovati na to, da vsak glasuje pri plebiscitu za Jugoslavijo, ker edina rešitev za katoliško vero je Jugoslavija, v Nemški Avstriji pa za katoliško vero ni obstanke.

To nas je pa najbolj jezilo, ko nam je prejšnji naš poslanec Flor. Ellersdorfer rekel: »O, jaz sem pa

dobro vedel, kako bo izpadlo. Ko sem hodil v tem času v Celovec, so mi rekli: »Toliko glasov bomo dali tem, toliko pa drugim.« Sedaj šele vidimo, da smo bili prodani in da nas je »pravična« ententa prodala samo zato, da se Nemška Avstrija ne prikloni k Nemčiji. Ampak ententa bo to še drago plačala.

Že danes dovoli. Srce mi je težko in žalostno, ko premišlim, da moram zaradi drugih trpeti. Ampak upanja nismo še izgubili.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. januarja 1921.

— **Naša borba proti korupciji.** V svoji nedeljski številki smo razpravljali o »Prometnem zavodu za premog«, katerega očividni namen je, da monopolizira vse premogovni promet v Sloveniji v rokah Trboveljske premogokopne družbe. Da bo slovenska javnost vedela, kdo je bil tisti, ki se je v svojo silo zavzemal za to, da se osnuje to podjetje, povemo, da je bil to g. dvorni svetnik Mohor Pirnat, predstojnik Osrednjega urada državnih montanističnih obratov v Sloveniji. Ta gospod je v upravnem svetu »Prometnega zavoda za premog« in kot tak je zastavljal ves svoj vpliv v to, da bi bil poverjenik za javna dela ing. Dušan Serbec tik pred svojim odstopom podpisal pogodbo, s katero se je izročil promet s premogom tudi iz državnih rudnikov v roke »Prometnemu zavodu«, ki mu načeljuje ravnatelj Trboveljske družbe Bela Maks. To dejstvo konstatujemo, od vlade pa pričakujemo: 1. da bo takoj razveljavila »Prometnim zavodom za premog« sklenjeno pogodbo in 2. da bo nastopila z vso odločitostjo proti temu, da bi bili visoki državni uradniki v upravnem svetu podjetji, ki lahko izrabljajo službeni položaj svojega upravnega svetnika v svojo korist.

— **Dr. Šusteršič v Julijski Benetki.** Kakor smo že sivočasno poročali, se je mislil dr. Šusteršič nastaniti na Goriškem. Vložil je že tozadevno prošnjo na italijansko vlado, ki mu je pa naselitev in izvrševanje advokature na Goriškem zabranila. Četudi je opasen habsburški agent. Ubogi Šusteršič, še Italijani, ki sicer trpe med sabo Sachse in Franke, ga ne marajo!

— **O zastupljenju javnega mnenja** se drzne govoriti z ozirom na članek »Srbi in Bolgari« današnji »Slovenec«, ker se je v tem članku konstatiralo, da je vsa klerikalna politika prožeta s sovraštvom do srbskega dela našega naroda. »Slovenec« seveda ne more izpodbiti upravičenega očitanja, saj je vsa klerikalna politika v preteklosti in sedanjosti najjasnejši dokaz, da je temeljno načelo njihove politike bilo in je še borba proti Srbom in srbstvu. Tega se »Slovenec« prav dobro zaveda, zato si hoče pomagati s tole puhlo grožnjo: »Bo menda vendar le treba, da odgrnemo plašč pozabljenosti in obnovimo zgodovino zadnjih 25 let slovenskega naroda, da bodo bratje Srbi izvedeli, kdo in kaj je tista stranka, ki se danes v Beogradu igra kot edina nvisitelja pravega narodnega mišljenja med Slovenci.« Res treba bi bilo odgrniti plašč pozabljenosti in prizanesljivosti in pokazati v pravi luči bratom Srbom tisto stranko, ki je v predvojni letih vpriparjala najostudnejšo gonjo proti Srbom med slovenskim ljudstvom in ga tako zastrupila, da še sedaj proizvoda silne težkoče izgnati iz slovenskega ljudstva tisto Srbom sovražno razpoloženje, ki so mu ga vtepli klerikalci, tisto stranko, ki je leta 1914 v besnem fanatizmu ščuvala na vojno proti Srbiji, tisto stranko, katere glasilo »Slovenec« je istega leta kričalo »Srbe na vrbe«, tisto stranko, ki trpi v svoji sredi še vedno take srbožrce kakršni je n. pr. dr. Marko Natlačen, tisto stranko, ki ima v svojih vrstah kanoniške Nadrahe itd. Kar pričnimo, naj se odgrne zavesa! Ali želite to?

— **Blagor ubogim na duhu!** Iz Maribora poročajo: V tukajšnjih železniških delavnicah so komunisti danes razširili vest, da propade 20. t. m. Avstrija in da se bo potem Slovenija zopet združila s staro Avstrijo, katero bodo vodili Habsburžani. Baje je v ta projekt že privolila Antanta. K takim bajkam ni mogoče reči drugega, kakor: blagor ubogim na duhu.

— **Pridite po denar!** »Zavod za slepe vojake«, »Družbo Sv. Cirila in Metoda«, »Jugoslovensko Matico«, »Gospodarski Zvon« in »Narodno galerijo« prosimo, naj pošljejo v našo uredništvo po darila, ki ga jim je poslal g. poštni ravnatelj Fran Hostnik iz Sochova. Zavod za slepe vojake dobi 3000 avstrijskih kron = 612 naših kron, ostali pa po 1000 avstrijskih = 204 naših kron. Vsak naj prinese s sabo podpisano potrdilo. Uredništvo »Slov. Naroda«.

— **Dve novi davščini v Ljubljani.** Deželna vlada za Slovenijo je dovolila na podstavi sklepa občinskega sveta z dne 12. oktobra 1920, da sme mestna občina ljubljanska pobirati v korist mestnemu zakladu davščino od prenočišč in davščino na vozila. Prva davščina, veljavna od dne 17. januarja do konca tekočega leta, znaša za vsak prostor, obrtoma oddajen v prenočevalne namene, za vsak dan oddaje 25 odstotkov čiste oddajne cene. Druga davščina, veljavna za dobo koledarskega leta 1921, zadeva vse zasebne konjske ekipe (kočije) in vse zasebne avtomobile, ki ne služijo izključno le javnim ali občekoristnim namenom ali ki se ne rabijo za vršitev obrta osebnih transportov (izvoški, taksometri). Izmera te davščine je taka-le: I. Kočije: a) od enovprežne konjske ekipe v zasebni posesti in uporabi letnih 500 K, b) od dvo-vprežne letnih 800 K. Vprezanja po več nego dveh konj v en voz (na primer ruske trojke, sportne četvorke ali šestorke), ako se vrši le izjemoma, ni obdavčevati posebe. Pri stalnih takih vprezih je vsakega konja nad število dveh vrčunati posebe z letnimi 200 K. II. Avtomobili: Od osebnih avtomobilov v zasebni posesti in uporabi: a) do vštetihi efektivnih 30 HP letnih 2000 K, b) nad vštetihi efektivnih 30 HP letnih 3000 K. III. Tovorni avtomobili: a) do 3 ton nosilne zmoglosti letnih 2000 K, b) nad 3 tone nosilne zmoglosti letnih 3000 K.

— **Konzulat čehoslovaške republike** v Ljubljani naznanja, da se rok — za vloge priznanja davka od imetja za čehoslovaške državljane kakor tudi za juridične in druge v inozemstvu bivaajoče osebe, ki v čehoslovaški republiki nimajo nobenih družnihi ali reprezentacijskih podjetij, posejajo pa tam imetje — podaljša do konca februarja 1921.

— **Kr. invalidska šola** se je preselila iz sedanjih prostorov belgijske vojašnice v St. Petersko vojašnico ter obenem spremenila naslov, ki bo odslej »Invalidski dom«, Ljubljana.

— **Pogreb grofa Attems.** V Slovenski Bistrici je umrl grof E. Attems, ki je bilo Slovencem zelo naklonjen. Pogreb se je vršil včeraj. Pogreba se je udeležila požarna bramba iz Zgornje Bistrice, kateri je poveljeval, seveda v nemščini znani Blumüller. Temu nemškemu poveljevanju so se podredili tudi slovenjebistriški gasilci. Čudno je, da so to izjavnostno mirno preneeli pri pogrebu navzoči višji jugoslovenski častniki!

— **Slab krah.** Pišejo nam: Zadnje dni dobivamo v Ljubljani po pekarnah slabe, male, napol črne zemlje. Ali so to tiste dobre posledice, o katerih se je govorilo, ako opusti mestna mestna občina aprovizacijo? Ali je to prvi sad opustitve mestne opskrbe?

— **Javno vprašanje.** Neka posojilnica Raiffeisenka vpraša pravne, finančne strokovnjake, osobito pa finančne ravnatelje: Katere kolkovne lestvice so pravilne in zakonite? Neka davčna oblast pravi, da lestvice, priobčene dne 1. decembra 1916, namreč za menice: do 100 K = 10 h, 100—150 K = 20 h, 150 = 300 K = 40 h itd. Mohorjev koledar pa ima dvojne, celjska »Zadružac« trojne, Ciril - Metodov koledar štirikratne postavke teh pristojbin. Kdo naj se zdaj spozna?!

— **Iz Rogatca** nam pišejo: Ne davno tega smo čitali, da naš izginel razni — tschitschi. — ogzi itd., kakršnih še mrgoli pri osebah, ki zavzemajo odlična mesta v naši pokrajini. Toda mislite, da se bo ta nasvet splošno upošteval? Dvomim. Tudi naše okr. sodišče ima Koroschetza, ki ostane Koroschetz, čuudi bi se prelevil v Korošca. Ta mož ni več pismene slovenščine; koncipirati mu morajo tovariši. Zaradi njega je notranji uradni jezik nemški, katerega se s pridom poslužujeta tudi obe slugi. Vsi trije, bivši avstrijski orožniki, občejujo doma izključno nemški, nemška je tudi vzgoja njih otrok. Koroschetz se celo drzne v uradu strankam zatrivevati, da so nas Srbom prodali. Tako je hvaležen Jugoslaviji, ki mu je dala naslov ravnatelja! Odkrito povemo: Ne zaupamo mu in zahtevamo od vlade temeljite remedure!

— **Višek nemške nesramnosti.** K tozadevni naši sobotni notici nam poročajo sledeče: Ugotovilo se je po pričah, da nemčurski razgrajči niso

prepevali samo pesmi »Die Wacht am Rhein« marveč tudi »O, du mein Oesterreich.« Glede dogodkov v gostilni »Slovski dom« se ugotavlja, da je prišel izvizati tamkaj znani nemčur Gselmann mirno slovensko družbo, med katero sta se nahajala tudi dva brata Požar, rekoč, da je v Avstriji služil 3 leta, danes pa »ta novega« ne bo več služil. Ker je bil odločno zavrnjen, je vstal in odšel po tovariše. Ko so se potem Slovenci odpravili iz gostilne, je pristopil k nemu bratov Požarjev ter mu rekel, da ima z njim poravnati še nek račun. Ko mu je drugi brat rekel, da se mu je odkrije, če je ali bo služil regenta Aleksandra, pri čemur je pokazal na aliko, visečo na steni, se je Gselmann tako žaljivo izrazil, da tega ni mogoče ponoviti. — Ko so potem Slovenci odšli iz gostilne, jih je nemška družba napadla, pri čemur sta bila brata Požar težje ranjena. Oba sta potem celo zadevo naznanili policiji. — Siika regenta Aleksandra torej ni bila razbita, kakor se je to prvotno poročalo, pač pa so padle žalitve, ki bi se bile v stari Avstriji kaznovale če že ne z vešali, pa vsaj z dolgotrajno ječo.

— **»Poziv beguncem!«** Vsi oni begunci, ki se še nameravajo vrniti v svoje predvojno bivališče in reflektirajo pri tem na brezplačno vožnjo, naj se čimprej pismeno ali ustno javijo pri okrajnem glavarstvu (politični ekspozituri) svojega sedanjega bivališča. Urad za zaščito begunccev bo skušal na podlagi teh prijav izposlovati pri centralni vladi zanje brezplačno vožnjo do državne meje. Na prijave po 10. februarju se ne bo oziral. Urad za zaščito begunccev.

— **Telefon v Rušah.** Pri pošt-nem uradu Ruše se je otvorila dne 15. decembra 1920 telefonska centrala z javno govorilnico kot post-transka centrala k glavni centrali v Mariboru. — Nova centrala ima omejeno dnevno službo in posreduje tudi brzojavke po telefonu. Ljubljana, dne 12. januarja 1921.

— **Več mest davčnih izvrševalcev** razpisuje do dne 30. januarja delegacija ministrstva financ v Ljubljani. Natančnejši razpis priobčuje »Uradni list« št. 5.

— **Poročil se je g. Jakob Pevec.** izvošček z gospodično Marijo Zalčovo. Bilo srečno!

— **Razveljavljena obsodba.** Iz Maribora poročajo: Pri zadnjem potnem zasodanju je bil neki Denk iz Ptujra radi goljufije obsojen na pet let težke. Ta razsodba se je sedaj razveljavila, ker se je ugotovilo, da se je nahajal med potniki eden, ki je zastopal svojega očeta, kar je nedopustno. Denkov slučaj pride še enkrat pred prihodnjo poroto.

— **Morilec Eferl** astrelil dva naša orožnika? Iz Maribora poročajo: Znan morilec Eferl iz Zgornje Sv. Kun-gote se po zatrdilu potnikov še vedno klati ob naši severni meji. Govori se, da je ustrelil tamkaj dva jugoslovenska orožnika, ki sta ga zasledovala. Vest do sedaj še ni potrjena.

— **Samomor.** Iz Maribora poročajo: Včeraj si je poznal v Jenkovi ulici 15. stanujoči 55letni mešetar s hišami Anton Rokavec, kroglo v sree. Vzrok samomora je baje ta, da mu je zdravnik zatrdil, da je njegova bolezen, vodenica, neozdravljiva.

— **Smrtna kosa.** V Lukovici pri Domžalah je umrla ga. Marija Veber, stara 83 let; v Ljubljani pa ga. Leopoldina Napret roj. Schwarz, stara 32 let. P. v m.!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek, 18. jan.: zaprto.
Sreda, 19. jan.: Školjka, red E.
Četrtek, 20. jan.: Školjka, red C.
Petek, 21. jan.: Cvček za pečko, red D.
Sobota, 22. jan.: Sen krosne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah, red A.
Nedelja, 23. jan.: Školjka, izv.
Ponedeljek, 24. jan.: Cvček za pečko, red E.

Opera:

Torek, 18. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izven.
Sreda, 19. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izven.
Četrtek, 20. jan.: Baletni večer, gostovanje moskovskega imperatorskega baleta, izven.
Petek, 21. jan.: Vesele žene windsorske, red E.
Sobota, 22. jan.: Sen krosne noči, dramska predstava, red A.
Nedelja, 23. jan.: Fra Diavolo, izven.
Ponedeljek, 24. jan.: zaprto.

— **Telo in duša.** V sredo 19. t. m. ob 8 uri zvečer bo zaključil na univerzi g. univ. prof. dr. Veber svoja izvajanja z zadnjim predavanjem iz cikla »Telo in duša«: »Stopnje življenja in pomen kulture«.

— **Narodna galerija.** Ljubitelje umetnosti opozarjamo, da je društvena zbirka modernih slov. slikarskih in kiparskih del javnosti odprta vsako nedeljo od 10—12 ure in ob četrtek od 14—16 ure. Narodna galerija se nahaja v Kresli, Bolški dvorec 2. n. nadst. kjer se ob označenih urah sprejemajo tudi novi člani. Društvena članarina znaša malenkostni znesek letnih K 30, ustanovna pa K 500. Naj ne bo slovenskega inteligenta, ki ni

član te prevažne kulturne ustanove! — Na željo se dopoljuje vsakomur društvene čekovne položnice. Vse dopise je naslavljal na gorenji naslov, kjer se nahaja tudi društvena pisarna.

— **II. simfonični koncert dr. Čerina.** Z vsakim koncertom je bolj jasno, da je dr. Čerin za nas pravi zaklad, ne samo, da je prvi slovenski dirigent s širokim in globokim glasbenim znanjem, on je tudi ambiciozen, žilav, železen delavec, ki za vsako ceno hoče navzgor, hoče premagati vse težave ter doseči vrha, kakor ga je bil vajen doterati izven svoje domovine. Prepričan sem tudi, da pride od tega. Na programu koncerta bil je dodeljen Beethovenu levji del, to pa zlasti z ozirom na 150letnico rojstva njegovega. Tako tretja Leonora kakor šesta (pastoralna) simfonija bili sta naštimirani dobro in sta napravili na odlično zbrano

občinstvo globok vtis. Vendar je pri zvokih Dvorakove »Slovenske rapsodije« stopilo živo življenje pred nas in smo nehote čutili, da je duševno in misleno Beethoven živl dolgo pred nami. Rapsodija je kri naša slovenske krvi. Koncert je zaključila priljubljena Webrova uvertura k operi »Oberon«, igrana precizno in ognjevito. G. dr. Čerina pa se moram tu javno zahvaliti zlasti jaz, da mi je takorekoč krstil moje »Tatarske silhuet« in jim pripomogel do nepričakovane uspeha. Občinstvu bi bilo priporočati, da h koncertu pride pravočasno in proizvajani ne moti s prepoznihi prihodom. Orkester se je od zadnjega koncerta vidno izpopolnil. Neumoren trud in konsekvantna izpodbuda dr. Čerina postavi nam na oder kmalu eliten orkester, na katerega bo lahko ponosna vsa Slovenija. Adamič.

Najnovejša poročila.

SEJA USTAVOTVORNE SKUPŠČINE.

— **dBeograd, 17. jan.** Včerajšnja seja ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 17.10 popoldne. Seje se niso udeležili komunisti. Ministri so bili vsi prisotni. Zapisnik prejšnje seje se je sprejel brez izprememb. Tajnik Risto Oda-vič je prečital imena poslancev, ki so odložili svoje mandate. Za tem se je prečital dopis ministra pravde, ki zahteva, da se poslanec Žunić zaradi prestopa § 30. in 31. tisk. zak. izroči sodišču. Zahteva se je odstopila pristojnemu odboru. Nato je do bil besedo poslanec dr. Milan Korun, ki je v imenu socialističnega kluba protestiral proti postopanju predsednika skupščine, ker ni na zadnji seji dovolil, da se prečita izjava socialističnega kluba povodom prestolnega govora. Poslanec Jovan Džonović je govoril nato o isti stvari. Za tem je čital poslanec Zarko Jakšić nadaljevanje poročila verifikacijskega odbora. Skupščina je sprejela predlog odbora, da se verifikacija poslancev, katerih pooblastila še niso došla, odgodi, dokler verifikacijski odbor ne dobi teh pooblastil. Pri poročilu, da se optirajo trije zastopniki iz okupiranih krajev, se je oglašil k besedi ministrski predsednik Nikola Pašić, ki je izjavil nastopno: Ker so ti kraji po mednarodni pogodbi pripadli nam ter se nam v kratkem času izroče, imajo pravico, da imajo svoje zastopnike tukaj. Prosim vas na, da tem njihovim pravicam ne preludirate, nego da prepusimo narodu sa-

memu, da jih uporabi, kadar bo čas za to. Poslanec dr. Bogumil Vošnjak je v imenu verifikacijskega odbora izjavil, da so to ocilio zahtevali begunci iz okupiranih krajev. Izjavila pa v imenu zamloradničke skupine, da vidi v opcili preudic narodne volje. Poslanec Ante Branić (zemljoradnik) je izjavil nato, da se strinja s predgovornikom. Predsednik je nato odredil glasovanje ter je bil sprejet predlog vlade, da se opcija ne izvrši, temveč se izvolitev poslancev prepusti narodu samemu. Nato se je nadaljevalo poročilo verifikacijskega odbora o novodošlihi pooblastilih, nakar sta bila zaprisežena muslimanska poslanca Ali Se-fik Hadžija Murtez in Fesim Kurbe-gović. Po petminutnem odmoru je zbornica prešla na volitev odbora za izpremembo poslovnika. Voliti je bilo 20 članov. Predložene so bile 4 kandidatne liste, katerih nosilci so bili Stanolko Vukčević, Miloš Moskov-ljević, Vojin Brkić in dr. Korošec. Glasovali so samo oni poslanci, ki so že prisegli. Oddanih je bilo 230 glasov, od katerih je dobila prva lista 179, druga 34, tretja 14 in četrta 4 glasove. Z ozirom na to je dobila prva skupina 16 članov v odboru za izpremembo poslovnika, druga 3 in tretja 1. Predsednik je pozval odbor, naj se jutri dopoldne konstituirata in takoj prične z delom. Prihodnjo sejo skliče predsednik pismeno, prosil je pa poslance, naj ne gredo domov, ker bo seja sklicana takoj, ko odbor za izpremembo poslovnika konča svoje delo. Predsednik je zaključil sejo ob pol 20.

Begunci, bivajoči v področju okraj. glavarstva v Ljubljani!

Kakor je znano, je z 31. decem-brom 1920 prenehala ugodnost brez-plačne vožnje po naših železnicah za vračajoče se begunce.

Da se pa omogoči onim vojnim beguncem, ki se dosedaj še niso vrnili v svoje predvojno bivališče, vrnitev ne državne enote, bo urad za zaščito begunccev v Ljubljani skušal pri centralni vladi izposlovati, da dovoli še ostalim beguncem brezplačen prevoz v domovino za nje in za njihovo premiti-imetje. V ta namen hoče urad predložiti centralni vladi imenik dotičnih begunskih družin.

Da bo vrnitev spomladati še pravočasno mogoča, se pozivljajo tedaj vsi begunci, ki se mislijo sploh vrniti, naj se v to svrhu javijo pri begunskem od-delku okrajnega glavarstva v Ljubljani najkasneje do 9. februarja 1921 osebno ali pa pismeno. V slučaju pismene prijave je sporočiti begunskemu od-delku okrajnega glavarstva v Ljubljani:

1. ime družinskega glavarja oziroma begunca (sameca); 2. število družinskih članov; 3. rojstva in domovinska občina; 4. predvojno bivališče ozi-

roma kam se hoče vrniti; 5. približna teža prevoznega blaga. Navesti je tudi število živine (konj, govedi in prešičev) in približno količino živil, koje želi begunec vzeti s seboj, da se more tudi v tem oziru potrebno ukreniti in sledujoč mesec v katerem se misli vrniti. Begunec se opozarja, da je to zadnja priložnost zasigurati si brezplačno vožnjo po naših železnicah. Na prijave po 9. februarju se ne bode moglo več ozirati. Nadalje izgube vsi oni, ki izjavijo, da se ne mislijo vrniti, vsako pravico do sedanjih ugodnosti. Begunske podpore se bodo v doglednem času ustavile. Prisiljen vrniti se pa ni nihče. Dalje so ustavijo vsem onim vojnim beguncem, ki imajo domovinsko pravico v naši državi in so doslej uživali iz begunskih kreditov kako podporo, le-te brezpogojno z 28. febru-rijem 1921. Ako so dotični begunci res potrebni še nadaljne podpore, naj se obrnejo na svojo domovno občino.

Pripominja se slednjič, da te odred-be ne veljajo za dijake begunce (druž-ne dijakov niso izvzete) in za begunske sirote, ki se nahajajo s privo-ljenjem urada za zaščito begunccev v raznih zavodih in zavetiščih.

Gospodarske vesti.

— **g Brzojavne pristojbine v Madžarski.** S 15. januarjem se je zvišala besedna pristojbina za brzojavke v Avstrijo, Nemčijo, Jugosla-vijo, Češkoslovaško in Romunijo, kakor tudi v zasedena ozemlja od 1 oziroma 2 kron na 3 krone. Mini-malna pristojbina za brzojavke se je zvišala od 10 oziroma 20 kron na 30 kron. Nujne brzojavke stanejo tri-krat toliko in je od 18. ure zvečer do 9. ure zjutraj pristojbina za 50 odstotkov nižja.

— **g Prodaja lesa.** Mestna aprovi-zacija bo prodajala v cerkvi sv. Jože-fa v četrtek, dne 20. januarja 1921 ob desetih dopoldne na javni dražbi okro-glo štiristo kosov dobrih, suhih 52 mm debelih smrekovih desk. Interesentje se opozarjajo na to dražbo.

— **g Francoske posojilo v Ameriki.** Iz Newyorka poročajo, da so konver-zacije za novo francosko posojilo že jako napredovale in je pričakovati v kratkem zaključka. Posojilo bo znaša-lo 100 milijonov dolarjev, kar Fran-cija potrebuje za konsolidiranje svojih posojil v Newyorku, ki škodirajo v le-tu 1921.

— **g Agrarni štrajki v Italiji.** Po novem letu, ko se približuje spomlad, prično v Italiji agrarni štrajki. Lani so bili prav hudi in poljedelstvo je imelo ogromno škodo. Letos ntegnejo biti še hujši in škoda bo še večja. V toskanski Romagni je te dni izbruhnil agrarni štrajk, pridružili so se mu tu-di neki drugi delavci. Poročilo iz Fi-renze pravi, da ako se ta štrajk ne po-ravna v kratkem, bo škoda na živini egromna.

Borze.

— **d Zagreb, 17. januarja.** Devize: Berlin 217.50—219, Italija 515—519, London 550—555, Newyork 147—148, Pariz 900—910, Praga 177—178, Dunaj 22—22.15. Valute: Ameriški dolarji 146.50—147.50, avstrijske krone 20—0, bolgarski levi 150—0, carski rublji 80, francoski franki 910, napoleonor 477—480, nemške marke 205—208, romunski leji 197—200, italijanske lire 512—515.

— **d Dunaj, 17. januarja.** (Neofici-ialno). Devize: Zagreb 510, Berlin 1220, Budimpešta 131.50, Milan - Trst 2775, Praga 975, Varšava - Krakov 80.50, Curih 12.350, Amsterdam 25.500. Valute: Novi jug. dinarji 2040, franco-ski franki 4900, švicar. franki 12.300, češkoslovaške krone 955, madžarske krone 131, rom. lei 1015, ital. lire 2725.

nemške marke 1220, poljske marke 57.10, angleški funti 3000, carski rublji 340, dolarji 766.

—d Curih, 17. januarja. Devize: Berlin 10.05, Holandija 211.50, New York 641, London 24.03, Pariz 39.35, Milan 22.05, Bruselj 41.35, Madrid 85, Praga 7.75, Zagreb 4.20, Dunaj 1.17 in pol, avstrijske krone 0.90.

Raznoterost.

* Velika umrljivost otrok v Nemčiji. Iz Curiha poročajo, da je bilo v zadnjih dneh v Berlinu zdravniško preiskanih 485.000 otrok. Zdravniki so konstatirali, da je od teh 29.000 jetičnih, 77.000 belnih in 120.000 slabo prehranjenih. Umrljivost otrok je narasla od 1. 1914 na 55%.

* Bivši cesar Viljem kot dedič. V Plauen je zapustil posestnik Knorr bivšemu nemškemu cesarju celo svoje premoženje. Njegovi pravi dediči so proti temu sicer vložili protest, a najvišje sodišče je odklonilo pritožbo ter prisodilo premoženje Knorra Viljemu! Gotovo bo Viljem tako umazan, da bo sapuščino tudi sprejel!

* Gozdni požari v Ameriki. Po podatkih šumarskega urada Zedinjenih držav je bilo v letu 1920 v Ameriki 6800 gozdnih požarov. Površina prostora pogorelih gozdov iznaša 2.007.034 hektarjev. Škoda znaša 4.919.769 dolarjev, kar znaša v našem denarju ogromno svoto 787.965.350 K.

Društvene vesti in prireditve.

— Občni zbor pokojninskega zaklada za zdravniške vdove in sirote države SHS v Ljubljani se vrši dne 30. januarja 1921 ob pol 2. popoldne v magistratni dvorani v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo revizorjev. — Odbor. — Društvo novinarjev. Na izrednem obnem zboru »Društva novinarjev« izvoljeni odbor se je konstituiral takole: Predsednik: Frane Smodej; podpredsednik: Stanko Virant; tajnik: Božidar Vodeb; blagajnik g. Emil Vodeb; odborniki: Fran Puc, Viktor Čenčič, Maks Zagar, Robert Pohar in Fe-

dor V. Jelenc. Ostale funkcije preglednikov računov, namestnikov in razsodišč ostanejo kakor doslej.

— Klub Primorke. V objavljeni notici kluba Primorke se je urinila ne-ljuba pomota o izvolitvi odbora. Pravilna lista se glasi tako-le: Predsednik: Mar. dr. Debelakova; namestnica: Milepa dr. Žerjavova; tajnica: Minka dr. Sorlijeva; namestnica: Olga Zajčeva; blagajničarica: Maša Gromova; namestnica: Marija Kopačeva; odbornice: Olga dr. Pucova, Roža dr. Gregorinova, Vida dr. Baltičeva, Vida dr. Novakova, Marija Gostiševa, Liščeva, Zofija Strgarjeva in Marija Jugova; pregledovalki računov: Marica Bartolova in Magda Sterletova; poverjenice: Mar. Copicova, Olga Gombičeva in M. Faganelova.

Sokolsstvo.

Ženski telovadni krožek Sokola I ponovno opozarja vse brate in sestre ter sokolstvu naklonjeno občinstvo na veliko telovadno akademijo, ki se vrši v soboto, dne 22. t. m., ob 20. v veliki dvorani hotela »Union«.

Po telovadnem sporedu prosta zabava in ples. K obilni udeležbi vabi odbor! Zdravo! (k)

Turistika in sport.

— Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani naznanja, da se vrši redni letni občni zbor v nedeljo, dne 23. t. m. ob 9. v Prešernovi sobi restavracije »Novi svet«.

Pozvedbe.

Na sinfoničnem koncertu 17. t. m. v Unionu je bil pozabljen damski plašč v garderobi. Dobi se ga v Hrenovski ulici št. 13/1. desno.

Pozabila se je na večerašnem sinfoničnem koncertu na stolu št. 19 v 17. vrsti ročna torbica, pletena iz koral. V torbici je bila srebrna damska ura, 2 para rokavic in žepni nožek iz bis. matice. Dotične osebe, s sedeži v obližju št. 17, 19, katere so torbico shranile, se naprošajo, naj jo blagovolijo oddati proti nagradi v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Izgubila se je v ponedeljek popoldne težka zlata zapestnica z dvema belima in rdečim kamnom. Pošten najditelj se prosi, naj jo odda proti visoki nagradi v Nunski ulici št. 19, pritičije.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek. Odgovorni urednik: Božidar Vodeb.

Trpite na revmatizmu in zlitih nkih bolečinah? Vdrgnjenje s pravim Fellerjevim Elza-fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Rablite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve pravne Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 skatljic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 K. Zeločede okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poštuina posebej, a naiceneje. Evgen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg št. 238, Hrvatska. E.

Trgovski pomočnik, popolnoma več v knjigarni in po možnosti tudi v papirni stroki, prva moč, se sprejme v knjigarni in veletrgovni papirja V. Weixl, Maribor. 274

Dvornadstopna, za prodajalne pripravo hiša, v Kamniku na Šteti pod št. 15, s katero hišo je združena tudi planinska pravica, se bo prodajala dne 21. januarja 1921 popoldne ob 10. uri na licu mesta v Kamniku na Šteti št. 15 po prostovoljni sodni dražbi.

Izključna cena, pod katero se ponudbe ne sprejemajo, znaša 400.000 K. Dražbeni pogoji so na vpogled pri g. dr. Fran Horvatu, notarju v Kamniku ali pri g. Mate Hafnerju, notarju v Ljubljani. 231

Sprejme se čevljarji vajenec. Fran Lamovešek, čevljarji mojster, Tržaška cesta 5. 370

Naprodaj so starinske mobilije, vložene, med njimi tabernakelska omara. — Sv. Jakoba nabrežje št. 33. Obenem naznanja, da kupuje in prodaja starino. J. Zorko.

R. C. Davies, Zagreb, Vlaška ulica 77

Glavni zastopnik za Jugoslavijo

A. Allmundo & Co Ltd. Nottingham, Angleška nudi:

Prejo, pevalo, volno, svile in umetne svile. Gumasto blago

Impregnirane preje tkanine haljine

Tkanine, pavola, platna, volne, svile in vse ostale tekstilne predmete. — Iščete se zaupni zastopniki za vse pokrajine.

Naznanjamo tužno vest, da je preljubo našo mamo, blago gospo

Marijo Vever

v častitljivi starosti 83 let in prevideno s tolažili sv. vere dne 17. januarja 1921 odpoklicala božja previdnost iz tega življenja polnega skrbi in truda. Pogreb preljube rajnice bo v sredo, 19. januarja 1921 iz Slaparjeve hiše v Lukovici. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači župni cerkvi.

V Lukovici pri Domžalah, dne 17. januarja 1921.

Rodbine: Vldic, Demšič, Tischler

Potrjim, srcem naznanjamo vsem prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naša ljubljena mati, ozir. hči in svakinja, gospa

Leopoldina Napret roj. Schwarz

dne 17. januarja t. l. po dolgem težkem trpljenju v starosti 32 let mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši jutri v sredo, dne 19. januarja t. l. ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Bodi ji blag spomin!

LJUBLJANA, 18. prasinca 1921.

Ivan in Marija Schwarz, stariši. — Rudolf, Fran, Ivan, Rajko in Marija, bratje in sestra. — Eildegarda in Ervin, otroka. Vse svakinje.

Kupim več dobro ohranjenih vinskih sodov vsake velikosti. Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »Vino 1920/334.

Pri slovenskem industrijskem podjetju se za čimprejšji vstop išče pomožni elektriki. Dopisi z navedbo starosti in prilogo prepisov spričeval pod »M. S./360« na uprav. Slov. Naroda. 360

Kupim 200 vagonov drv suhih, klanjih, franco vagon Slovenija. Ponudbe pod »Drva 356« na upravnistvo Slov. Naroda. 356

Zaradi odpotovanja se prodaja popolnoma nova elegantna bea spalna oprava za 2 osebi po jako ugodni ceni. Polzve se pri fotografu Poljanskega ceste 13. 338

Auto »Wanderer« 5—15 PS, trisedežni, nov, se za ugodno ceno prodaja. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 335

Naprodaj je lepo posestvo okoli 10 orolov: 2 orala gorice, 2 orala gozda z debelim lesom, krasen velik sadni vrt za več vagonov sadja, več nilv in travnikov, 3 poslopja itd., polne kleti pijače. Cena 250.000 dinarjev. Ponudbe pod »Krasen sadni vrt 396« na uprav. Slov. Naroda. 396

Stanovanje

z dvema sobama (tudi z eno) in kuhinjo išče stalni radnik proti duri nagraditi za takoj. — Ponudbe pod »Mira stranka 386« na uprav. Slov. Nar. 386

Proda se: stroji za izdelovanje parketov, 302 m² parketov različnih dimenzij, parni kotel 800 mm premera, 3 m d. l. g. nihajoči parni kotel (Pendelkessel) Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 271

Naprodaj je hiša blizu kolodvora pri prometni cesti 7 sob in 2 kuhinji, 2 n. vrt, elektr. luč, klet, hlevi. Dopisi pod »Prijazno stanovanje 395« na upravo Slovenskega Naroda. 395

Prave tržaške bičevnice (kopiriva) vse visokosti kakor tudi biče prvovrstne kakovosti vse debelosti ima v zalogi

IVAN N. ADAMIČ, LJUBLJANA Na debelo! Telefon 441. Na debelo!

Proda se klavir (Stutzflügel), violina in pravi Moka meissenski porcelan ter stara obleka. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 369

Gospod išče mehlovanje sobo za takoj. Ponudbe pod šifro »Fabrikant 371« na upravo Slov. Naroda. 371

Prvovrstna delniška družba v Čehoslovaški republiki, ki izdeluje parne lokomobile, bencinske motore, trjerji na nafto, mlatiline z dvojnimi čistilom, stiskalnice za slamo, elevatorje, trosilce za žilski soliter, drobilnice žilskega solitra, odda

samozastopstvo za Jugoslavijo

prvovrstni firmi, ki more tvornico reprezentirati: Cenj. ponudbe pod šifro: »Export erstklassiger landwirtschaftlicher Maschinen 5768« na anoutno eksredicijo Piras Akt. Ges. Praga, II. Jindřišská 18.

Tvornica keksov, prepečenca, oblatov in vafeljnove

V. BIZIAK in DRUG.

Rogaška Slatina priporoča svoje fine izdelke.

Rudolf Pevec

trgovec v Mozirju,

je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantnejše postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, mastjo, svinjami, vinom karlovaškim in banatskim, vse najceneje po dnevnim ceni. Naročila naj se pošiljajo direktno na tvrdo Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval bode direktno od kmetov ter bode mogel konkurirati z vsako drugo tvrdo. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventualne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča

Rudolf Pevec, prva slovenska trgovka v Sremu.

Večjo množino zavijalnega papirja, deloma popisanega, deloma nepopisanega v velikosti 20x34 do 46x58 cm, dda po jako ugodni ceni družba SAD, Bethovnova ulica v Ljubljani. 388

Radi odpotovanja se prodaja črn moč kozuh, dežni plašč in kuhinjska stara in nova posoda. Ogleda se lahko vsak dan od 11. do 5. pop. Jenkova ul. 13, pritičije, levo. 3-3

V najem ali na račun se vzame gostilna mesta. Ponudbe pod »Podjetna 380« na upravo Slov. Naroda. 380

Kot transportni sormiljevalec išče službe bivši finančni paznik. Najraje pri večjem eksportnem podjetju. Ponudbe pod »Eksport 379« na upravo Slov. Naroda. 379

Proda se 15 skoro novih njih hlač in 7 srajc za 1200 K (predvojno blago). Od 3 do 4 popoldne. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 378

Za družabnika oziroma sodelavca bi pristopil kakemu podjetju z 60.000 do 100.000 K. Resne ponudbe pod »Delaven 376« od 24. januarja na upravo Slov. Naroda. 376

Sprejme se korespondent, prvovrstna slovenski, srbohrvatski in nemški jezik za večje industrijsko podjetje. Obširne ponudbe s plačilnimi pogoji na upravn. Slov. Naroda pod »Korespondent 372«. 372

4 krasni tulasti zastorji in dvojnato preginjalo ter nekaj draperij, vse čisto novo, se jako ugodno prodajo. Ogleda se lahko vsak dan od 10. — 12. ure dop. in od 2. — 4. ure pop. Ljubljana, Glinška ul. št. 7. I. nad. vrata 5. 373

Moderne oprave za kopalnice

tajenčni klozeti, umivalniki, kopalne peči, emajlirane lite banje. Točna dobava z izvoznico. Velika zaloga. LEOPOLD BLAU & Co., Ges. m. b. H. Wien, II, Aspernbrückeng 5. Izvoz po vsem svetu. Telefon interurban 43351, 9818

Bez konkurencije.

Mašinsko ulje, Regal 0, najboljšeg kvaliteta, prodaje na veliko u drvenim buradima, i mustre šalje na zahtev Jovan Jovanović i Komp., Beograd, 5remška ulica br. 9. Telefon 15—23. 315

Konjak.

Pri slabostih vsled starosti, pri želodčnih težkočah in pri izgubitvi moči je star vinski konjak v mleku pravo odvijajoče sredstvo. Dve politrski steklenici pošlje franco za vnaprej poslanih K 140.— Beneš Zertl, lastnik, grad Golč pri Konjicah, Slovenija.

Zenitna ponudba!

Dama s poklicem, višješolsko naobrazbo, letnim dohodki 10.000 dinarjev, želi se v svrhu ženitve seznaniti z akademskim gospodom (znanstvenikom) v starosti 30—45 let. Ponudbe pod »Skupno delo 393« na upravo Slov. Naroda. 393

Vodovodne cevi

v premeru 1 col in 1 1/4 col oddajam v velikih in tudi najmanjših množinah po prav nizkih cenah. I. Razberšek, šmartno pri Litiji. 359

Prodasta se dve hiši

z vrtom in gostilno v ljubljanskem predmestju. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 285

Proda se hiša z gostilno

in z gospodarskim poslopjem, lep sadni in kostonjev vrt, njive in travniki, vse skupaj v lepem kraju blizu Kranja. Natančno se izve v gostilni pri Kroni št. 50 v Kranju. 272

Gospodična,

zmožna strojepisja in stenografije, se sprejme. »Bistra«, kovinska industrija, Domžale. 314

Proda se trgovska hiša

v Ljubljani, Stari trg 26. Ponudbe pod »Eksistenca 323« na upravo Slovenskega Naroda. 323

Išče se proti dobri plači

: inštruktor :

ki je dober računar in lesni stroki in zna dobro računati kubine in kvadratne metre, da bi me odučeval večerne ure v računsvu. Ponudbe pod »Računar 309« na upravo Slov. Naroda. 309

Vabilo

redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Litiji

registr. zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši

dne 30. januarja 1921 ob 3. uri

popoldne v posojiln. prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Črtanje revizijskega poročila.
5. Volitev enega člana načelstva dobo 2 let in enega uda nadzorstva za dobo 2 let.
6. Slučajnosti.

Za slučaj nesklepčnosti se vrši v smislu § 34 društ. pravil pol ure kasneje v drugi občni zbor z istim dnevnim redom in na istem prostoru.

Litija, 17. januarja 1921.

Načelstvo.

uglašuje in popravlja solidno in točno

Ljubljana, Tržaška 43.

Feliks Povše,

Ugodna prilika.

Hiša, popolnoma v dobrem stanju, z že več let dobro vneljano in lepo urejeno trgovino mešanega blaga, na drobno in debelo, posebno pripravna tudi za vinsko trgovino, vse važne točke okupirane, torej konkurenca izključena, ter dobro ideoča mikarna z obširno okolico, dva tovorna avta tip Fiat 18 P in 18 BLR, zadnji malo rabljen, za podjetnega trgovca zlata jama, se prodaja z vsem inventarjem eventualno tudi brez nje. Trdnja Podlogar & Petelin, Sv. Peter na Erasu. 374

Zenitna ponudba!

Gospodična iz ugledne družine, z lepim posestvom v prijaznem kraju, v vrednosti 400.000 K. želi znanja solidnim gospodom do 40 let, ki ima veselje do gospodarstva in katerega podjetja. Tajnost strogo zadržana. Le resne neanonimne ponudbe s sliko naj se naslovijo pod naslovom: »Snomlad« pošto ležeče Ljubljana, do 22. 21.

Mijo Kučič restavratore
Fanči Kučič vdova Hauptman
roj. Kavčič
poročena.
Zagreb, 18. januarja 1921.

Domače čevlje

(papuče)

vseh velikosti za otroke, deklice in žene nudi samo na veliko:

„Agrimaria“, Zagreb, Vlaška ul. 68.

Telefon 700. Brzjaviti: Agrumaria.

Crin d' Afrique

(morsko travo) Oran medo nudi

znatno izpod dnevne cene

„Agrimaria“, Zagreb, Vlaška ul. 68.

Telefon 700. Brzjaviti: Agrumaria.

Lesni trgovci!

Kdor želi v Banatu dobro prodati rezan in tesan les, naj se obrne pisмено na Rudolfa Velkavira, Vrsao, Banat, kateri je pripravljen omenjeni les vzeti v komistijo. 355

„CHOCOLAT IMPERIAL“

Vodstvo tovarne čokolade in likerjev oo. trapištov. Rajhenburg o. Savi, priporoča svoje proizvode v različnih oblikah.

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različne železne material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgije Grujić

Beograd, Miletića ul. 15.